

Några mediemyter om Venezuela

Några mediemyter om Venezuela

I sitt tal till nationen 6 februari 2019 sa Donald Trump: "Vi stöder det venezolanska folket i dess ädla strävan efter frihet. Vi fördömer Maduroregimens brutalitet vars socialpolitik har fört landet från det rikaste i Sydamerika till ett tillstånd av utbredd fattigdom och desperation."

Trumps uttalande ansågs inte kontroversiellt då västliga medier, inklusive sådana som är mot Trump som New York Times, ägnat år åt att förmedla lögnen att Venezuela var mycket rikt och demokratiskt tills Hugo Chavez och hans efterträdare kom till makten och förstörde allting. Om läsare tror på det kan de undra: "varför skulle inte USA:s regering hjälpa venezolanerna att återställa den välmående staten?"

Men den inställningen är resultat av en vanlig missuppfattning av Venezuelas ekonomiska historia och bortser från att Chavez maktövertagande faktiskt förde med sig demokratiska reformer och inte tvärtom. Västerländska medier borde förklara hur Chavismen kunde segra och dominera om allting var så fantastiskt i Venezuela innan.

"En gång det rikaste?". Detta vaga påstående i olika former "en gång välmående?", "en gång det rikaste?" har blivit allstädes närvarande i västmedia. En sökning på engelskspråkiga tidningar på "Venezuela" och "en gång rikt" gav 563 träffar mellan 2015 och 2019.

Det "en gång rikt"-påståendet kan inte gälla Venezuelas naturtillgångar. De stora olje- och guldreserverna finns fortfarande där. Det klara syftet med att beskriva Venezuela som "en gång rikt" är att hävda att levnadsvillkoren "en gång" var de i ett rikt land.

Så med vilken måttstock var Venezuela "en gång rikt"? När var det? Vad gör det till "en gång rikt"? Det är underförstått att det gäller tiden innan Chavez. Ekonomijournalisten Jason Mitchell säger det rakt ut. I brittiska Spectator 2018-02-17 skrev han: "För tjugo år sedan var Venezuela ett av de rikaste länderna i världen." Alltså skulle ha Venezuela ha varit rikt och välmående 1997, året innan Chavez valdes första gången. Det är struntprat.

När Chavez valdes 1998 omfattade fattigdomen 50 procent av befolkningen, trots att landet varit en stor oljeexportör i flera årtionden. Venezuela började exportera olja på 1920-talet och i början på 1970-talet var det bara Saudi-Arabien och Iran som producerade mer. 1992 skrev New York Times 2 maj att "bara 57 procent av venezolanerna har råd med mer än en måltid om dagen." Låter det som "ett av de rikaste länderna i världen"? Uppenbarligen inte. Men det finns mer att säga.

Data från Världsbanken [se originalartikeln] visar att BNP per capita toppade 1997, nära slutet på en oljeboom. Därefter följde en lång nedgång. När Chavez tillträdde 1999 låg det på en av de lägsta på årtionden. Sedan föll det ytterligare på grund av de två första

försöken att störta Chavez: kuppen i april 2002 och några månader senare, en lock-down av landets statliga oljebolag, den s.k. ?oljestrejken?. 2013 hade BNP nått upp till nära nivån toppen 1997.

Under Chavez minskade fattigdomen med 50 procent. Det finns ett samband mellan BNP och levnadsvillkor, men i sig säger inte BNP något om hur välståndet fördelas.

Så låg Venezuela nära en toppnotering på BNP per capita 1980 och låg på 32:a plats i världen. Men barnadödligheten låg på 58:e plats, långt högre än Kuba som då låg på 28:e plats. Barnadödlighet är en grundläggande hälsoindikator som hjälper till att visa hur ett lands tillgångar används. Faktiskt låg Venezuelas barnadödlighet 1980 på mer än det dubbla jämfört med Kuba.

Ett annat avslöjande är att 1989, när fattiga demonstranter massakrerades i det som senare kom att kallas Caracazo, låg Venezuela högst i Central- och Sydamerika i BNP per capita samtidigt som landets regering slaktade fattiga demonstranter, det värsta brottet mot landets befolkning i modern historia.

Massakern exponerade Venezuelas välstånd och demokrati. Den förklarar hur Chavismen blev populär och den avslöjar hur USA:s regering och media reflexmässigt stödde regeringen som genomförde massakern.

Det började 27 februari 1989 när säkerhetsstyrkor dödade hundratals, kanske tusentals, fattiga under fem dagar. De fattiga hade rest sig i revolt mot en IMF-påbjuden ?strukturereform? program som innebar kraftiga höjda energi- och busstaxor. Det var president Carlos Andres Perez som införde IMF-reformerna, samme man som under valkampanjen sagt att IMF:s program var som ?en neutronbomb som dödade människor men lämnade byggnader oskadade.?

USA:s president George H.W. Bush kallade till sig Perez 3 mars 1989, medan massakrerna fortfarande pågick, för att ömka Perez och erbjuda honom lån. Media i USA anpassade sig till landets utrikespolitik. I New York Times skrev Clifford Krauss om Perez att han var en ?karismatisk socialdemokrat?. Inte ett ord nämndes om massakrerna. Artikeln fokuserade på Bushs tacksamhet mot Perez för att han ökat Venezuelas oljeförsäljning till USA för att hjälpa det från negativa ekonomiska följder efter Iraks invasion av Kuwait.

5 februari 1992 blev löjtnant Hugo Chavez för första gången känd för venezolanerna för ett försök till en militär kupp. Samma dag som den misslyckades hade New York Times en artikel som kallade Venezuela för ?en av Latinamerikas relativt stabila demokratiska regeringar? och Perez själv som en ?ledande demokrat?, trots massakern bara tre år tidigare. Den nämns inte. Times citerar också president Bush som kallade Perez ?en av de stora demokratiska ledarna i vår hemisfär.?

När Chavez tillträdde presidentämbetet efter valen 1999 gick USA inte till omedelbar attack. Om man betänker den flashiga anti IMF-kampanjen och retoriken från Carlos Andres Perez ? presidenten som massakrerade folket för att kunna genomföra IMF:s besparingsplaner ? är det inte förvånande att USA ville känna Chavez på pulsen en tid. Kanske skulle Chavez vara en liknande bluff och då värd USA:s stöd.

Men 2001 hade USA:s regering insett att Chavez inte skulle bli som Perez, som skämtade om sin anti IMF retorik när han väl var vald. Chavez tänkte tvärtom genomföra sina löften om att förändra systemet och föra sitt land till självständighet. Chavez motsatte sig kraftfullt USA:s invasion av Afghanistan. USA:s ambassadör krävde respektlöst att han skulle ändra inställning. Det provocerade Chavez att skicka ut ambassadören från rummet. Detta var en nyckelhändelse i relationerna mellan länderna enligt Bart Jones, Hugo, Steerforth Press, 2007, p. 297.

I inrikespolitiken hade Chavez en kort smekmånad med Venezuelas gamla elit och medelklass, vilket beskrivs av Gregory Wilpert ?Changing Venezuela by Taking Power? (Verso, 2006, p. 20): När Chavez först tillträdde hade han stöd av ca 90 procent vilket skulle antyda att rasism och klass inte var viktigt för medelklassen. Denna hade under två årtionden halkat allt längre in i fattigdom och stödde Chavez i valet 1998 då de desperat ville ha en förändring. Men inom kort vände sig den gamla politiska eliten, liksom USA:s ambassadör, mot Chavez. De hade väntat sig att Chavez skulle visa vördnad för dem. Hans afrikanska och indianska rötter, liksom hans arbetarklassbakgrund kunde negligeras ända tills han avvisade den vanliga maktsfären när han utsåg sina ministrar.

Konflikten intensifierades när en konstituerande församling valdes och skrev en ny grundlag som antogs i en folkomröstning. Övergångsmyndigheter utsågs under den nya, demokratiska ordningen.

Den gamla eliten använde sin kontroll över landets massmedia för att få medelklassen att vända sig mot Chavez. De förde en kampanj som spelade på den latent rasismen och klassföraktet i venezolansk tradition. 2004 förlitade sig Chavez mycket mer på stödet från de fattiga för att vinna valen.

Under sitt första år initierade Chavez en trestegs-process för att ge Venezuela en ny grundlag. I april 1999 vände han sig till väljarna för att fråga om de ville välja en konstituerande församling och om de godkände reglerna hur denna församling skulle väljas. Han vann omröstningen med 92 procent av rösterna på den första frågan och 86 procent på den andra (som specificerade valreglerna). Val hölls i juli för att utse medlemmarna i församlingen. De som stödde Chavez vann 125 av de 131 platserna. Församlingen tog sedan fram en grundlag och fyra månader senare godkändes den av 72 procent av väljarna i en ny folkomröstning. Denna utsåg också en övergångsmyndighet som utnämnde riksåklagare, människorättsförsvarare, riksrevisor, nationellt valråd och Högsta Domstolen.

I juli 2000 vände sig Chavez till väljarna igen för en ny presidentperiod under den nya grundlagen och han vann enkelt med 60 procent av rösterna. Dessa 'mega-val' eliminerade den gamla politiska eliten nästan helt från de högsta ämbetena i landets offentliga institutioner.

33 000 kandidater tävlade om drygt 6 000 ämbeten. Chávez vann med 59,8 procent av rösterna och hans anhängare vann 104 av 165 mandat i Nationalförsamlingen samt 17 av 23 guvernörsposter. På lokalplanet gick det sämre, Chavez anhängare vann ungefär hälften av borgmästarposterna.

Olycksbådande började en ledarartikel i New York Times redan i augusti 1999 att läxa upp venezolanerna och förvränga en demokratisk reformprocess till att utmåla det som ett maktövertagande. 'De borde vara försiktiga med de metoder Chavez använder. Han koncentrerar makt i sina händer och missbrukar en konstitutionell församling som nu träffas i Caracas och som nästan enbart består av hans anhängare. Chavez, en före detta fallskärmsjägare som genomförde en misslyckad militärkupp 1992, har så här långt visat lite respekt för de kompromisser som är nödvändiga i en demokrati, något som Venezuela haft i 40 år.'

Uppenbarligen skulle varje genuin reformprocess i Latinamerika smutskastas av liberala tidningar som New York Times. Lögnerna om Venezuelas historia då möjliggjorde USA:s aggression mot landet nu. Det kan vara värdefullt att summera några av dessa nyckellögner.

En gång var Venezuela 'välmående' och nu är det ruinerat av socialism. Faktum är att Venezuela var ett ojämnt land i vilket de flesta var fattiga trots landets oljerikedomar som skapat enorma exportinkomster sedan 1920-talet.

Venezuela var en demokrati före Chavez. Faktum är att Venezuelas demokrati var grovt bristfällig i ett system där politiker växlade vid makten enligt en odemokratisk överenskommelse. De körde besparingar ner i halsen på de fattiga, de genomförde massakrer som Caracazo.

Chavismen förstörde Venezuelas demokrati. Det är sant att Chavez försökte genomföra en kupp 1992 men han kom till makten genom val 1998 och därefter genomförde han förändringar i en omfattande demokratisk process.

Joe Emersberger & Justin Podur - FAIR.com, Venezuelanalysis 210928

The Media Myth of 'Once Prosperous' and Democratic Venezuela Before Chávez | Venezuelanalysis.com

SOLIDARITET!

HÄV BLOCKADEN! EN MILJON KANYLER TILL KUBA!

Nu driver vi kampanjen "en miljon kanyler till Kuba", för att stödja Kubas vaccinationsarbete i, och utanför Kuba.

GE ETT BIDRAG TILL MEDICIN-INSAMLINGEN! Pg 23 57 15 ? 0 ELLER Swish 123 182 37 72

Ta ett steg till och bli en del av solidaritetsrörelsen!

Ange namn, e-post, adress och skicka 300 kr för ett års medlemskap (150 för pensionärer, arbetslösa och studerande)

Swish 123 589 0975 eller Pg 40 54 11 ? 0